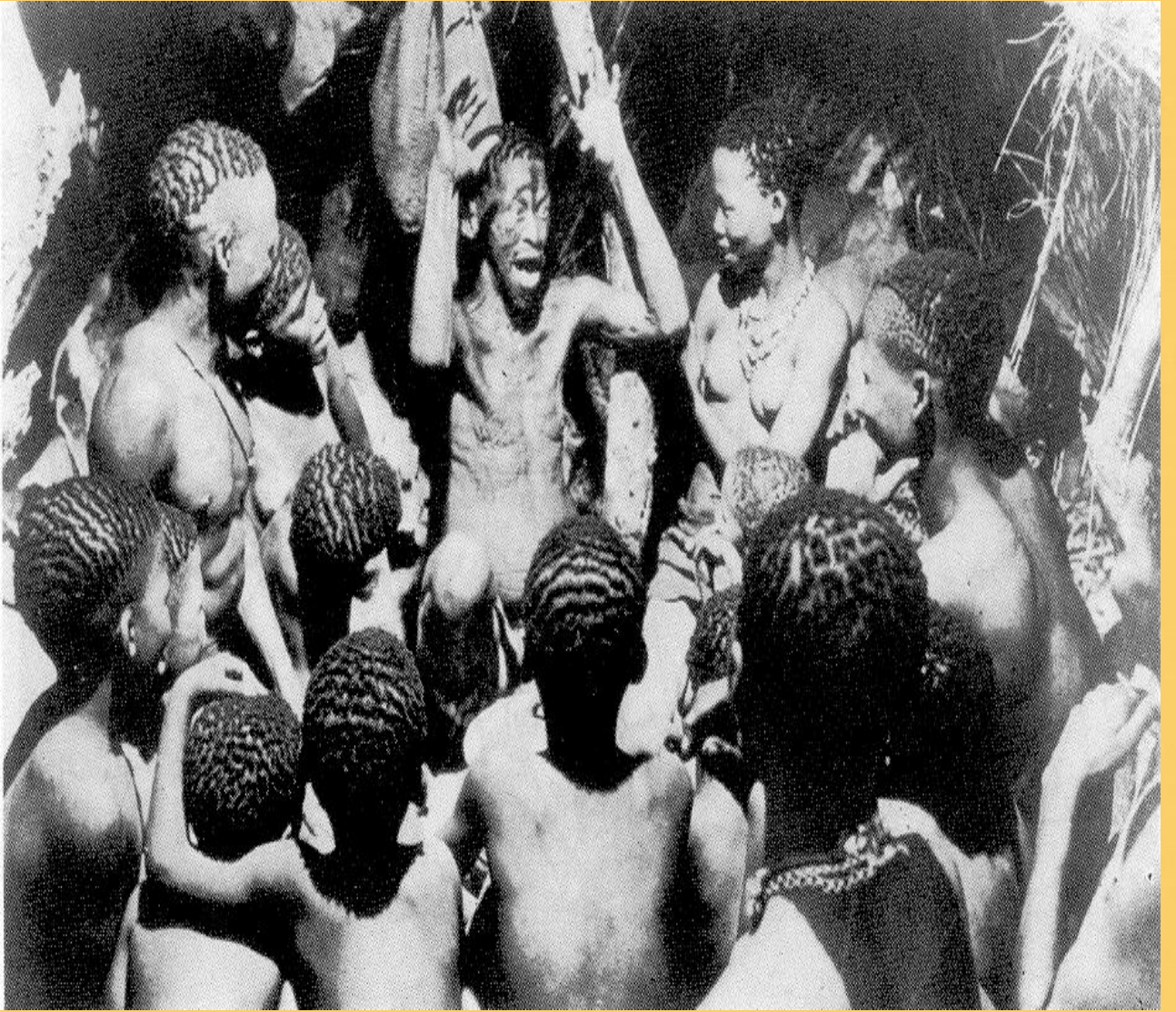

MEDDAHLIK ve MEDDAH

Meddah sözcüğü Arapça "medhetmek" kökünden gelmektedir; meddahlık öven ve metheden kişi anlamında kullanılmaktadır. Yabancı kaynaklar meddahı sokak şarkıcısı ya da şarkıcı dilenci olarak tanımlamışlardır. Burada sıradan bir şarkı söyleme ve türkülü dilenme yoktur. Çünkü söylenen şarkılar o dönem içinde tamamen dinsel içeriklidir. Şarkılar peygamber soyunu veya islamiyet için kahramanlık yapan şahsiyetlerin hikayelerini içermekteydi. Bu anlamda meddahlar ilk dönem kutsallaştırılmışlardır. Arap dünyasında islamiyetin ilk yıllarına kadar giden meddahlık insanlığın en eski tarihine kadar götürülebilir. Arap dünyasının dışında tüm toplumlarda ezgili ya da ezgisiz, dinsel ya da din dışı hikaye anlatıcıları görülmüştür. Eski Türk toplumlarında Dede Korkut tarzı kopuzlu anlatıcılar da iyi bir örnektir.

AFRIKA'DAN BİR HİKAYE ANLATICI

İRAN'DA BİR MEDDAH

KEŞMİR'DE BİR MEDDAH

Meddahlık genellikle kahvelerde gösterimdeydi. Ramazan aylarında eğlencelerde önemli bir yeri vardı. Evliya Çelebi eserinde İstanbul'da seksenin üzerinde meddah kahvelerinin olduğunu bununla birlikte İstanbul dışındaki şehirlerde de olduğunu söylemektedir. Kahvelerin yanı sıra saraya özel gösteri yapıldığı anlatılmakta; meddahlık gösterileri dışarıda da yapılmaktaydı. Evliya Çelebi Malatya'da mesire yerlerinde meddahlık gösterileri yapıldığını yazmaktadır.

Meddah hikayesine “*Hak Dostum Hak*” diye başlar. Hikayesindeki isim ve yerlerle ilgili kimsenin alınmaması için “*isim isme, kisb kisbe, semt semte benzer. Geçmiş zaman, söylenir; yalan, gerçek dinlenir, vakit geçer.*” tekerlemesiyle başlar. Girişte hikaye kişileri tanıtılır, serim bölümünün ardından hikaye anlatılır; sonunda hikayeden çıkarılması gereken ders söylenir ve “*Bu kıssadır mecmua kenarında kaydolunmuş, biz de gördük, söyledik. Her ne kadar sürc-i lisan ettikse, affola!*” sözleriyle hikaye noktalanırdı.

KAYNAKLAR

BAYKURT, Şerif; 1988: Türk Halkbilimi. Kendi Basım. Ankara.

NUTKU, Özdemir;1997: Meddahlık ve Meddah Hikayeleri. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları. Ankara.

TUNCAY, Murat; 1994: “Geleneksel Türk Tiyatrosu” Thema Larousse. Milliyet Yayınları. C. 6, İstanbul: 60.

BORATAV, Pertev, Naili; 2000: 100 Soruda Türk Halk Edebiyatı. Gerçek Yayınevi. İstanbul.

AND, Metin; 1969: Geleneksel Türk Tiyatrosu. Ankara.

PİRVERDİOĞLU, Ahmet; “Türk Halk Tiyatrosunun Gelişme Evreleri” Milli Folklor Dergisi. C. 8, Yıl. 15, Sayı: 60. Ankara: 57 - 71.

ÖZTÜRK, Ali; 1998 : “Geleneksel Halk Seyirlik Oyunları” Türk Halk Edebiyatı. Anadolu Üniversitesi Yayınları. Eskişehir: 193 – 210.

TÜLÜCÜ, Süleyman; 2005: “Meddah, Meddahlık Ve Meddah Hikâyeler Üzerine Bazı Notlar” Atatürk Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Dergisi, sayı: 24, Erzurum: 1 – 14.

